

Õiguskantsler

Teie 20.09.2021 nr

Meie 13.12.2021 nr 6-3/211797/2108505

Õpetajakoolituse erialastipendiumi maksmise tingimused

Lugupeetud avaldaja

Küsisite õiguskantslerilt, kas Tallinna Ülikooli kehtestatud „[Õpetajakoolituse erialastipendiumi taotlemise, määramise ja maksmise korra](#)“ (edaspidi kord) punkt 3.3.1 on õiguspärane. Selle punkti järgi eelistatakse õpetajakoolituse erialastipendiumi saajatena magistriõppe loodus- ja täppisteaduste õpetajakoolituse õppekavadel õppivaid üliõpilasi teistele õpetajakoolituse õppekavadel õppijatele.

Leian, et Tallinna Ülikool on stipendiumite maksmisel järginud haridus- ja teadusministri 16.08.2019 määruse nr 37 „[Üliõpilaste riiklike stipendiumite liigid, suurused ning nende määramise üldtingimused ja korra](#)“ (edaspidi määrus) § 2 lõike 1 punkti 5, mis lubab ülikoolil seada stipendiumi maksmise tingimuse, mille järgi saavad konkreetsetel õppekavadel õppivad üliõpilased stipendiumi eelisjärjekorras.

Kuigi ülikool pole korra punkti 3.3.1 kehtestades määruse vastu eksinud, ei ole Riigikogu lubanud ministril määrusega jätta õpetajakoolituse erialastipendiumi maksmise tingimuste kehtestamist Tallinna Ülikooli otsustada.

Kuna põhiseadusest ei tulene stipendiumi maksmise kohustust üliõpilastele (sh õpetajaks õppijatele) ega suunist, kellele ja mis tingimustel stipendiumi maksta võib, on riigil stipendiumite määramisel ulatuslik kaalutusõigus. Need otsused ja valikud tuleb teha seaduste ja vajaduse korral muude õigusaktide tasemel. Seda arvestades ei too asjaolu, et määrus lubab stipendiumi tingimused seada ülikoolil, kaasa Teie õigust stipendiumile.

[Kõrgharidusseaduse](#) (KHaS) § 15 lõike 1 punkti 8 järgi on üliõpilasel õigus saada § 15 lõike 4 alusel kehtestatud tingimustel ja korras riiklikke stipendiume. Selleks näeb KHaS § 15 lõige 4 ette, et valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega üliõpilaste riiklike stipendiumide liigid, suurused ning nende määramise üldtingimused ja korra.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Määruse § 4 lõike 1 järgi on üks riigi makstava stipendiumi liik erialastipendium, mille eesmärk on motiveerida üliõpilasi õppima täiskoormusega riigile prioriteetsetes valdkondades. Niisiis ei peagi erialastipendiumi maksma kõigile üliõpilastele, vaid seda makstakse üksnes neile, kes õpivad riigile esmatähtsas valdkonnas. Tallinna Ülikool on korra punkti 3.3.1 kohaselt pidanud selleks magistriõppe loodus- ja täppisteaduste õpetajakoolitust.

Kuna määrus ning ülikooli ja riigi vahel sõlmitud haldusleping ei anna ülikoolile üksikasjalikke suuniseid, milliseid lisatingimusi võib stipendiumi määramisele seada, ei ole ülikool määrusest ega riigiga sõlmitud lepingust üle astunud. Küll aga võib probleemiks pidada seda, et vastuolus seadusega on lisatingimuste kehtestamise õigus jäetud ülikoolile. Juhin sellele probleemile ministeeriumi tähelepanu (vt lisa). Nagu öeldud, ei anna see rikkumine iseenesest Teile õigust erialastipendiumile.

Loodan, et selgitus on Teile abiks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Lisa: kiri Haridus- ja Teadusministeeriumile

Koopia (avaldaja isikuandmeteta): Tallinna Ülikool, Haridus- ja Teadusministeerium